

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านต้อ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายของการวิจัย
2. ความมุ่งหมายของการวิจัย
3. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผลการวิจัย
6. ข้อเสนอแนะ

กลุ่มเป้าหมายของการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ ครู ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านต้อ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ปีการศึกษา พ.ศ. 2561 จำนวน 2 กลุ่ม ดังนี้

1. ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 18 คน ประกอบด้วย

- 1.1. ผู้วิจัย คือ นายทศสະ สุระเดชาวงศ์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านต้อ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

- 1.2. ผู้ร่วมวิจัย คือ ครู ผู้ปฏิบัติการสอนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านต้อ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 17 คน

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 3 คน ประกอบด้วย

- 2.1. วิทยากร

จำนวน 2 คน ประกอบด้วย

1.2 ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาและความต้องการ ในการพัฒนาศักยภาพครู เพื่อหาสภาพ ปัญหา และความต้องการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา ศักยภาพครูในการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดอง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

1.3 ประชุมครู ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล บ้านดอง เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ และแนวทางการพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตและการใช้ สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล บ้านดอง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

1.4 เขียนโครงการและเสนอขออนุมัติโครงการพัฒนาศักยภาพครูใน การผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดอง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

1.5 แต่งตั้งคณะกรรมการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ และ คณะกรรมการติดตามประเมินผลการพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตและการใช้สื่อการ เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้แนวทางการพัฒนา คือ

1.5.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ

1.5.2 การศึกษาดูงาน

1.5.3 การนิเทศภายใน

1.6 สร้างเครื่องมือในการกำกับติดตาม การเก็บรวบรวมข้อมูล จากการดำเนินกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการที่กำหนด

1.7 จัดเตรียมยานพาหนะ สถานที่ เอกสาร สื่อต่าง ๆ ให้พร้อม สำหรับการประชุมเชิงปฏิบัติการและการศึกษาดูงาน

2. การปฏิบัติการ

การดำเนินการตามแผนที่ผู้วิจัย ได้กำหนดไว้ดังนี้

2.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ การผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้ สำหรับเด็กปฐมวัย มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ วิธีการ ตลอดจนแนวทางการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย กิจกรรมใน การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการใช้เวลาดำเนินการ 1 วัน โดยเชิญวิทยากรที่มีความรู้ และประสบการณ์ คือ นางณัฐนิช สมิตร และนางสาวพรรณทิพา พระนิจรัมย์ ซึ่งเป็นผู้มี

ความรู้ความเชี่ยวชาญ ด้านการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย มาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ

2.2 การศึกษาดูงาน การผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้ มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาให้กลุ่มผู้เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการ ได้เพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์และแนวคิดใหม่ ๆ ให้แก่ครู ซึ่งจะช่วยให้ครูเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยได้ดีขึ้น โดยการศึกษาดูงานใช้เวลาดำเนินการ 2 วัน ซึ่งผู้วิจัย และครูได้ศึกษาดูงานที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กราชานิกุล สังกัดเทศบาลนครนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา มีวิทยากรผู้ให้ความรู้ 2 ท่าน คือ นางณัฐนิช สมิตร และนางสาวพรรณทิพา พระนิจรัมย์ ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

2.3 การนิเทศภายใน ผู้วิจัยได้วางแผน และกำหนดตารางการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ จัดทำปฏิทินการนิเทศ รูปแบบการนิเทศเป็นการส่งเสริม สนับสนุน ชี้แนะ แนะนำ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันโดย นางณัฐนิช สมิตร และนางสาวพรรณทิพา พระนิจรัมย์ ที่มีความรู้ความเข้าใจในการการใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย รวมถึงการจัดกิจกรรมในการส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้านให้กับเด็กปฐมวัย โดยดำเนินการนิเทศภายใน การใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยของครู ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดอง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ และในวงรอบที่ 2 ใช้การนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) ซึ่งทำให้ครูมีศักยภาพการใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยเพิ่มมากขึ้น

3. การสังเกตการณ์

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บ รวบรวมข้อมูล และใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สอดคล้องกับกิจกรรมในแนวทางการพัฒนา ดังนี้

3.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ ใช้แบบสังเกตการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อการพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยของผู้เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากครูเกี่ยวกับ ความรู้ความเข้าใจในการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย การนำไปใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดอง

3.2 การศึกษาดูงาน ใช้แบบสังเกตการศึกษาดูงานเพื่อการพัฒนา คักยภาพครูในการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้ของครู โดยใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากครู เกี่ยวกับประสบการณ์ ความรู้ ความเข้าใจ ที่ได้รับจากการศึกษาดูงานการผลิตและการใช้ สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กราชานิกุล สังกัดเทศบาลนคร นครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นต้นแบบของการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้ สำหรับเด็ก ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กราชานิกุล ตลอดจนการนำมาปรับใช้ในการจัด กิจกรรมให้กับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านต้อง อำเภอเสกกา จังหวัดบึงกาฬ

3.3 การนิเทศภายใน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบบันทึกการนิเทศการใช้ สื่อในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหาร ส่วนตำบลบ้านต้อง อำเภอเสกกา จังหวัดบึงกาฬ

4. การสะท้อนกลับ

ผู้วิจัยนำรายละเอียดการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการพัฒนาคักยภาพครู ตามแนวทางการพัฒนาคักยภาพครู 3 แนวทาง คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน และการนิเทศภายใน โดยใช้เครื่องมือ ดังนี้ 1) แบบสอบถาม 2) แบบสัมภาษณ์ 3) แบบสังเกตพฤติกรรมการผลิตสื่อ 4) แบบสังเกตพฤติกรรมการใช้สื่อ และ 5) แบบนิเทศภายใน ซึ่งได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่ออภิปรายและสรุปผล การดำเนินงาน โดยนำส่วนดีไปดำเนินการพัฒนาต่อและนำข้อมูล ปัญหา อุปสรรค ไปใช้วางแผนแก้ปัญหา ตามขั้นตอน เพื่อสะท้อนผลตามกรอบแนวคิดของการวิจัยต่อไป

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการผลิตและการ ใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหาร ส่วนตำบลบ้านต้อง อำเภอเสกกา จังหวัดบึงกาฬ

จากการศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการผลิตและการใช้สื่อ การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล

บ้านต้อง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ พบว่า มีสภาพ ปัญหา และความต้องการในการผลิต และการใช้สื่อการเรียนรู้อำหรับเด็กปฐมวัย ดังนี้

1.1 สภาพ ในการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้อำหรับเด็กปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านต้อง อำเภอเซกา จังหวัด บึงกาฬ พบว่า ครูมีการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้อำหรับเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กค่อนข้างน้อย เนื่องจากขาดความรู้ ความเข้าใจในการเลือกใช้วัสดุผลิตสื่อการเรียนรู้อำหรับเด็กปฐมวัย ขาดความรู้ความเข้าใจในการนำสื่อการเรียนรู้อำหรับเด็กปฐมวัย ไปใช้ในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน ขาดความรู้ความเข้าใจหลักการพัฒนาสื่อการเรียนรู้อำหรับเด็กปฐมวัย และที่สำคัญ คือ ขาดความสนใจในการผลิตสื่อการเรียนรู้อำหรับเด็กปฐมวัย ผลรวมของ สภาพการผลิตและการใช้สื่ออยู่ในระดับ “น้อย” ($\bar{X}$) = 2.40

1.2 ปัญหา ในการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้อำหรับเด็กปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านต้อง อำเภอเซกา จังหวัด บึงกาฬ พบว่า ครูเกิดปัญหา ดังนี้ ความรู้ ความเข้าใจหลักการพัฒนาสื่อการเรียนรู้อำหรับ เด็กปฐมวัย ความรู้ความเข้าใจในการออกแบบสื่อการเรียนรู้อำหรับเด็กปฐมวัย ความรู้ ความเข้าใจในการจำแนกสื่อการเรียนรู้อำหรับเด็กปฐมวัย ความรู้ ความเข้าใจในการนำสื่อการเรียนรู้อำหรับเด็กปฐมวัย ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ความสนใจในการใช้สื่อการเรียนรู้อำหรับเด็กปฐมวัยใน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และประสบการณ์ในการผลิตสื่อการเรียนรู้อำหรับเด็ก ปฐมวัยผลรวมของปัญหาในการผลิตและการใช้สื่ออยู่ในระดับ “มาก” ($\bar{X}$) = 4.16

1.3 ความต้องการในการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้อำหรับเด็ก ปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านต้อง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ พบว่า ครูต้องการที่จะพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ดังนี้ ความสามารถในการเลือกใช้วัสดุผลิตสื่อการเรียนรู้อำหรับเด็กปฐมวัย ความรู้ความเข้าใจหลักการพัฒนา สื่อการเรียนรู้อำหรับเด็กปฐมวัย และทักษะในการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้อำหรับ เด็กปฐมวัย ผลรวมอยู่ในระดับ “มาก” ($\bar{X}$) = 4.35 แนวทางการแก้ปัญหาในการผลิตและ การใช้สื่อการเรียนรู้อำหรับเด็กปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วน ตำบลบ้านต้อง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ พบว่า ครูต้องการที่จะเข้าร่วมการประชุม เชิงปฏิบัติการ การผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้อำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อเพิ่มความรู้ ความสามารถ ทักษะในการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้อำหรับเด็กปฐมวัย ต้องการ ศึกษาดูงานในสถานศึกษาที่เป็นต้นแบบและได้รับรางวัลด้านการผลิตและการใช้สื่อการ

เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านต๋อง และเพื่อพัฒนาตนเองและ องค์การต่อไป

2.1 แนวทางการพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้อำหรับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านต๋อง ซึ่งประกอบด้วย

2.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ

การประชุมเชิงปฏิบัติการ มีผลการประเมินการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อการพัฒนา ศักยภาพครูในการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้อำหรับเด็กปฐมวัย ของกลุ่มผู้เข้ารับการประชุมเชิงปฏิบัติการ พบว่า ผลการประเมินในภาพรวมดังนี้ ความสนใจในการผลิตสื่อการเรียนรู้อำหรับครู อยู่ในระดับมาก จากการสังเกตพฤติกรรม ในการผลิตสื่อการเรียนรู้อำหรับครูในระหว่างการประชุมเชิงปฏิบัติการ ครูให้ความสนใจใน กระบวนการผลิตสื่อ สนใจฟังคำอธิบายของวิทยากรให้ความร่วมมือกับวิทยากรเป็นอย่างดี ความเข้าใจในการผลิตสื่อการเรียนรู้อำหรับครู จากการสังเกตพฤติกรรมในการผลิตสื่อ การเรียนรู้ ครูเกิดความเข้าใจในการผลิตสื่อเพิ่มมากขึ้น เข้าใจสื่อแต่ละชนิดว่ามีความ แตกต่างกันในรายละเอียดของวัสดุอุปกรณ์ที่นำมาผลิต ครูเกิดทักษะในการใช้วัสดุอุปกรณ์ ในการผลิตสื่อการเรียนรู้อำหรับ และสื่อการเรียนรู้อำหรับที่ผลิตสามารถใช้ได้จริง

2.2 การศึกษาดูงาน

จากการประเมินการศึกษาดูงาน พบว่า ผลการประเมินการศึกษาดูงาน เพื่อการพัฒนา ศักยภาพครูในการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้อำหรับเด็กปฐมวัย ก่อนการศึกษาดูงานมีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง และหลังการศึกษาดูงานมีผล การประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ในภาพรวมกลุ่มผู้วิจัยมีผลประเมินการศึกษาดูงานอยู่ใน ระดับมากที่สุด ซึ่งแสดงถึงผู้ศึกษาดูงานได้รับความรู้ ประสบการณ์ เกิดความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์และเชื่อมโยงความรู้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้อำหรับ

2.3 การนิเทศภายใน

จากแนวทางการพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้อำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า การนิเทศภายในเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาศักยภาพครู ในการใช้สื่อการเรียนรู้อำหรับเด็กปฐมวัยได้เป็นอย่างดี โดยใช้เครื่องมือ คือ 1) แบบบันทึก

การนิเทศการใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 2) แบบสังเกตพฤติกรรมการใช้สื่อการเรียนรู้ของครู ผลจากการนิเทศโดยใช้เครื่องมือดังกล่าว สรุปได้ว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย เป็นกิจกรรมที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของครูผู้เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นอย่างมาก เนื้อหาสาระของการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการมีความชัดเจนมีตัวอย่างและมีขั้นตอนเป็นรูปธรรม กิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการทุกคนได้ลงมือปฏิบัติ โดยได้รับคำแนะนำจากวิทยากรผู้มีความสามารถ ส่งผลให้ผู้เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการเกิดความรู้ ความเข้าใจ และเกิดทักษะด้านการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยมากขึ้น

3. ผลการพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านต้อง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

3.1 ด้านการผลิตสื่อ ผลจากการสังเกตพฤติกรรมการผลิตสื่อของกลุ่มผู้เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการ พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยเพิ่มมากขึ้นหลังจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ และการศึกษาดูงาน

3.2 ด้านการใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า หลังจากการพัฒนาผลการนิเทศภายใน มีผลการประเมินการใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$)

จากการสรุปผลการพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านต้อง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ทั้ง 2 ด้าน คือ ด้านการผลิตสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย และด้านการใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ตามแนวทางการพัฒนาทั้ง 3 แนวทาง คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน และการนิเทศภายใน ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

โดยในขั้นการดำเนินการพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ได้สื่อการเรียนรู้ จำนวน 4 ชนิด ประกอบด้วย 1) ตาซัง

2) Pop up A-Z 3) Pop up ก-ฮ และ 4) CD หมูน ซึ่งครูได้ร่วมกันผลิตจากคำแนะนำของวิทยากร โดยสื่อที่ผลิตขึ้นสามารถใช้ได้จริง

อภิปรายผลการวิจัย

จากการดำเนินการพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านต้อง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ มีผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่ายที่ทำให้การวิจัยดำเนินการไปด้วยดี มีการพัฒนาศักยภาพครู คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน และการนิเทศภายใน ซึ่งนำผลมาอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. สภาพ ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

1.1 จากการศึกษาสภาพในการพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านต้อง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ผลการวิจัย พบว่า ครูมีการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กค่อนข้างน้อย ที่เป็นเช่นนี้สืบเนื่องจากครูขาดความรู้ ความเข้าใจในการเลือกใช้วัสดุผลิตสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ขาดความรู้ความเข้าใจในการนำสื่อการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ขาดความรู้ความเข้าใจหลักการพัฒนาสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยและที่สำคัญคือ ขาดความสนใจในการผลิตสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ผลรวมของสภาพการผลิตและการใช้สื่ออยู่ในระดับ “น้อย” ($\bar{X}$) = 2.40 ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกตุสุดา อุณาพรหม (2558, หน้า 115) วิจัย เรื่อง การพัฒนาพนักงานครูในการผลิตสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลอากาศอำนวย อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร ที่พบว่า สภาพในการผลิตสื่อการเรียนรู้ ผู้บริหารและพนักงานครูต่างก็มีแนวคิดและให้ความสำคัญต่อสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย เป็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ คาดหวังให้พนักงานครู สามารถผลิตสื่อใช้เองได้อย่างมีคุณภาพ จึงเน้นหนักและให้ความสำคัญกับการพัฒนาพนักงานครูในเรื่อง ความรู้ความเข้าใจในคุณค่าของสื่อการเรียนรู้ ความรู้ความเข้าใจในประเภทของสื่อการเรียนรู้ ความรู้ความเข้าใจในความหมายของสื่อการเรียนรู้ ความรู้ความเข้าใจในการจำแนกสื่อการเรียนรู้ สภาพโดยรวมอยู่ในระดับน้อย พนักงานครูขาดทักษะ วิธีการที่ถูกต้องในการผลิตสื่อการเรียนรู้

เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย และงานวิจัยของเนตรชนก คนหาญ (2553, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาศักยภาพผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กอนุบาลและปฐมวัย ในการผลิตสื่อการเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าพัฒนา อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม พบว่า สภาพ ในการใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ ด้านปัจจัยเกี่ยวข้องกับผู้สอน พบว่า สภาพโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กไม่มีความรู้ ความรู้ ความเข้าใจ ขาดทักษะ วิธีการที่ถูกต้องในการผลิตและการใช้สื่อจัดการเรียนรู้

1.2 จากการศึกษาปัญหาในการพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดอง อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดบึงกาฬ ผลการวิจัยพบว่า ครูเกิดปัญหาในการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ที่เป็นเช่นนี้สืบเนื่องจาก ครูขาดความรู้ความเข้าใจ หลักการพัฒนาสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ขาดความรู้ความเข้าใจในการออกแบบสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ขาดความรู้ความเข้าใจในการจำแนกสื่อการเรียนรู้ ขาดความรู้ความเข้าใจในการนำสื่อการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ขาดความสนใจในการใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและไม่มีประสบการณ์ในการผลิตสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ผลรวมของปัญหาในการผลิตและการใช้สื่ออยู่ในระดับ “มาก” ($\bar{X}$) = 4.16 สอดคล้องกับงานวิจัยของชนิดา จินดาศรี (2551, บทคัดย่อ) ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาบุคลากรในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมส์การศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองอ้อม อำเภอนาทองศรีอุดม จังหวัดอุบลราชธานี ที่พบว่า บุคลากรครูไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทำให้เด็กไม่กล้าคิด และไม่กล้าแสดงออก และงานวิจัยของเนตรชนก คนหาญ (2553, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาศักยภาพผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กอนุบาลและปฐมวัย ในการผลิตสื่อการเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าพัฒนา อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม พบว่า ปัญหาในการพัฒนาศักยภาพผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กในการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.3 จากการศึกษาความต้องการในการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดอง อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดบึงกาฬ ผลการวิจัย พบว่า ครูต้องการที่จะพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ดังนี้ ความสามารถในการเลือกวัสดุผลิตสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ความรู้ความ

เข้าใจหลักการพัฒนาสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย และทักษะในการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ทั้งนี้สืบเนื่องจากครุศึกษากายภาพในการเลือกใช้วัสดุในการผลิตสื่อค่อนข้างน้อย ขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ขาดทักษะในการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ผลรวมอยู่ในระดับ “มาก” ($\bar{X}$) = 4.35 ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดนตรี โกสิงห์ (2556, หน้า 141) ที่พบว่า ครูผู้ดูแลเด็ก มีความต้องการในการพัฒนาศักยภาพในการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย และงานวิจัยของเนตรชนก คนหาญ (2553, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาศักยภาพผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กอนุบาลและปฐมวัย ในการผลิตสื่อการเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าพัฒนา อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม พบว่า ความต้องการพัฒนาศักยภาพผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กอนุบาลและปฐมวัย ในการผลิตสื่อการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กปฐมวัยต้องการพัฒนาความรู้ ทักษะ การผลิตสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย และการนำสื่อการเรียนรู้ไปใช้

2. จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ผลที่ได้มี 3 แนวทาง คือ 1) การประชุมเชิงปฏิบัติการ 2) การศึกษาดูงาน และ 3) การนิเทศภายใน ทั้งนี้เป็นเพราะ ครูมีความต้องการที่จะพัฒนาศักยภาพในการผลิตและการใช้สื่อสำหรับเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่องและหลายรูปแบบ ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกตุสุดา อุณาพรหม (2558, บทคัดย่อ) ที่พบว่า แนวทางในการพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน และงานวิจัยของ ดนตรี โกสิงห์ (2556, หน้า 141) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กในการผลิตและการใช้สื่อ เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์เด็กเล็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลต้นผึ้ง อำเภอพังโคน จังหวัดสกลนคร พบว่า แนวทางในการพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็ก ประกอบด้วย 1) การอบรมเชิงปฏิบัติการ และ 2) การนิเทศติดตามผล

3. จากการศึกษาผลการพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ผลการศึกษา พบว่า 1) ด้านการผลิตสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็ก

ปฐมวัยเพิ่มมากขึ้นหลังจากการประชุมเชิงปฏิบัติการและการศึกษาดูงานที่เป็นเช่นนี้ สืบเนื่องมาจาก ครูมีความสนใจในการผลิตสื่อ เพื่อใช้ในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย เอกสารและวัสดุอุปกรณ์ประกอบการอบรมมีจำนวนเพียงพอและมีเนื้อหาสาระที่สมบูรณ์ วิทยากรมีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการ และครูได้รับความรู้และประสบการณ์จากการศึกษาดูงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีชื่อเสียงและมีคุณภาพในการผลิตสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 2) ด้านการใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า หลังจากการพัฒนาผลการนิเทศภายใน มีผลการประเมินการใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$) ที่เป็นเช่นนี้สืบเนื่องจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ และการศึกษาดูงานช่วยให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการใช้สื่อเพิ่มมากขึ้น ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัจฉรวาตี กิมิเส (2558, บทคัดย่อ) ที่พบว่า ครูผู้ดูแลเด็ก คະแนนทดสอบหลังการอบรม สูงกว่าก่อนการอบรม และงานวิจัยของ เกตุสุดา อุณาพรหม (2558, หน้า 116 – 117) วิจัยเรื่อง การพัฒนาพนักงานครูในการผลิตสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลอากาศอำนวย อำเภอกอากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร พบว่า พนักงานครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยเพิ่มมากขึ้นหลังจากที่ได้รับการพัฒนา โดยใช้แนวทางการพัฒนาการประชุมเชิงปฏิบัติการ

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย ครู ควรได้รับการพัฒนาความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยใช้แนวทางในการพัฒนาแนวทางใดแนวทางหนึ่ง หรือโดยการสืบค้นข้อมูลจากระบบสารสนเทศ การศึกษาอบรมจากผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตและการใช้สื่อ เป็นต้น

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า สภาพในการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับ “น้อย” ผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชา ควรให้ความสำคัญกับการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย เพิ่มมากขึ้น และควรมีการจัดสรร

งบประมาณให้เพียงพอต่อความต้องการของครูในการเข้ารับความรู้กับหน่วยงานที่มีผู้เชี่ยวชาญด้านนี้โดยตรง และต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 การพัฒนาครูด้านการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้ นอกจากการการประชุมเชิงปฏิบัติการ ศึกษาดูงาน และการนิเทศภายในแล้วควรนำวิธีการพัฒนาแบบอื่น ๆ เช่น การสืบค้นทางออนไลน์ การทำวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพครูในเรื่องต่าง ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย

2.2 ควรใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ในการพัฒนาครูในด้านอื่น ๆ เช่น การพัฒนาการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย หรือการพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็ก ด้านการสอนระดับปฐมวัย เพื่อพัฒนาการศึกษาระดับปฐมวัยให้ดีขึ้นต่อไป